

Twee gebeden

Periodethema: Gebed
Lukas 18: 9-14

KERNTEKST

'Ik zeg ulieden: Deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis, meer dan die; want een ieder, die zichzelf verhoogd, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.' (Luk. 18: 14)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

De Heere Jezus richt Zich met deze gelijkenis op mensen die op zichzelf vertrouwden, dat zij rechtvaardig waren en de anderen niets achten. Maar de Heere rekent anders dan mensen, Hij ziet het hart aan.

BEGINSITUATIE

De Heere Jezus vertelt veel gelijkenissen. Gebeurtenissen uit het dagelijks leven met een boodschap. Soms geeft de Heere geen uitleg van wat Hij bedoelt met de gelijkenis, soms geeft Hij na het vertellen van de gelijkenis de uitleg. Hier geeft Jezus vooraf aan waarom Hij deze gelijkenis vertelt. We horen Hem spreken over twee mensen. Een Farizeeër en een tollenaar. De één een man van aanzien, de ander iemand die met de nek wordt aangekeken. Wat een contrast. Als je afgaat op wat je ziet, dan weet je wel voor wie je kiest. Maar de Heere kijkt naar het hart.

DOELSTELLINGEN

- De kinderen leren hoe wij rechtvaardig voor God kunnen zijn.
- Zij zien dat dat tot uiting komt in ons gedrag en in ons bidden.
- De kinderen begrijpen dat God naar ons hart kijkt en niet naar onze 'buitenkant'.

INDELING

- Het gebed van de Farizeeër.
- Het gebed van de tollenaar.
- De onrechtvaardige Farizeeër.
- De rechtvaardige tollenaar.

OPMERKINGEN

Houd bij uw vertelling de doelstellingen voor ogen en pas op voor 'moralisme', waarbij Bijbelse figuren in twee groepen worden verdeeld: de 'goeden' en de 'slechten'. De goede mensen zijn degenen die God dienen. De slechte mensen willen niets van God weten. Hierbij worden tegenstellingen verscherpt. Farizeeën zijn slecht. Maar zijn tollenaars goed? Jakob is goed en Ezau is slecht. Was Jakob echter zoveel beter dan Ezau? De Bijbel trekt een scheiding, maar niet omdat de één beter is dan de ander op grond van eigen verdienste, maar op grond van Gods genade. Ook als we de Heere mogen dienen is dat Zijn genade!

ZINGEN

Psalm 22: 12 en 16; 32: 1, 3 en 6; 73: 13 en 14; 103: 2; 116: 2 en 3;

UITLEG VAN DE PSALM

In psalm 103 wordt gelovigen voorgehouden bijzondere dank aan God te brengen. De Heere vergeeft de zonden en schenkt genade. In deze psalm belijdt David dat God niet helpt, omdat het volk Zijn hulp heeft verdiend. In vers twee staan een aantal woorden die u misschien moet uitleggen, zoals misdreven (= gezondigd), krankheën (= ziekten), verschonen (= bewaren voor).

BORDPLAN

Schrijf de kerntekst op het bord. Maak twee kolommen daaronder. Boven de ene kolom zet u 'Farizeeër' en boven de andere 'Tollenaar'. Aan het einde van uw vertelling schrijft u daaronder, in steekwoorden, hun gebed. U kunt hierover doorpraten met de kinderen en uitleggen aan de hand van de kerntekst wat vernederen en verhogen is. Benadruk ook dat genade geen verdienste is.

INTRODUCTIE

In de Bijbel lezen we, in het Nieuwe Testament, over heel vrome mannen, die zich stipt aan de wet van God houden. Zij proberen de geboden zo goed mogelijk te houden. Ook alle wetten en regels die zij er zelf bijgemaakt hebben, worden strak nageleefd. Deze mensen zijn de Farizeeërs. De mensen kijken met grote achting en ontzag naar deze mensen. Ze zijn ook zo godsdienstig, zo vroom. We lezen ook van mensen die juist met de nek worden aangekeken, die geminacht worden. Dat zijn tollenaars. Tollenaars zijn in dienst van de Romeinen. Zij moeten de belasting innen van hun eigen volk en dat geld vervolgens aan de Romeinen geven. Vaak vragen zij meer dan dat ze moeten vragen en steken dat geld in hun eigen zak. Misschien kun je je wel voorstellen dat ze daarom met de nek worden aangekeken en dat niemand iets met tollenaars te maken wil hebben.

BRUGZIN OF BEGINZIN

Maar de Heere Jezus kijkt niet naar de buitenkant, Hij kijkt naar de binnenkant.

Vertelling

Kijk, daar loopt een Farizeeër door de straten van Jeruzalem. De mensen kijken hem aan en groeten hem eerbiedig. Waar gaat deze Farizeeër naar toe? Hij gaat naar de tempel om te bidden. De mensen kijken hem na. Wat een goed voorbeeld is deze man. Ja, zo moeten alle mensen zijn! Als de Farizeeër in de tempel is gekomen, gaat hij bidden. 'O God! Ik dank U', zo begint hij zijn gebed. *Hoe begin jij je gebed tot de Heere? Begin je ook met Hem te danken, te danken voor alles wat Hij je geeft? Dat is goed, ja, heel goed! Want alles wat wij krijgen, is niet verdiend. Nee, wij verdienen immers niets? Dat komt door onze zonden. Alles wat wij ontvangen van de Heere, is uit genade alleen. Daarom moeten wij in ons gebed nooit vergeten om de Heere te danken.* De Farizeeër dankt de Heere. Maar waarvoor dankt hij Hem eigenlijk? Nee, niet voor de gezondheid die hij gekregen heeft, niet voor het eten, niet voor de kleren die hij aan heeft.

Maar waar dankt hij dan voor? Hij dankt God dat hij niet is als de andere mensen. En daarbij noemt de Farizeeër rovers, onrechtvaardigen en overspelers. Rovers zijn dieven, mensen die stelen. Onrechtvaardigen zijn mensen die allerlei andere zonden doen. Overspelers zijn mensen die, terwijl ze getrouwd zijn, naar een andere man of vrouw gaan. O, dat zijn allemaal dingen waarvan de Heere in Zijn wet gezegd heeft dat we dat niet moeten doen. In de wet hoor je de Heere het telkens zeggen: gij zult niet... en gij zult niet...

De Farizeeër dankt de Heere dat hij niet is als die mensen die al die verschrikkelijke zonden doen. Nou, dat is ook iets om dankbaar voor te zijn, denk je misschien. Ja, daar heb je gelijk in. We moeten dankbaar zijn als de Heere ons bewaart voor de zonde. En daar moet je de Heere ook voor danken. Maar hoor, de Farizeeër bidt verder. Hij dankt God dat hij ook niet is als die tollenaar. Hé, een tollenaar, waar komt die vandaan? Terwijl de Farizeeër naar de tempel liep, ging er ook een tollenaar naar binnen, Nee, de mensen keken hem niet met grote achting aan. De mensen haalden de neus voor hem op. Een tollenaar was in hun ogen immers een vriend van de vijand? En daarbij vroeg hij vaak nog teveel geld en wat hij teveel vroeg, stak hij in zijn eigen zak. Een tollenaar, nee, daar liep je wel een straatje voor om, daar wilde je niets mee te maken hebben! Ja, zo dachten de mensen over tollenaars en ook deze Farizeeër dacht zo over hem. Hij dankt de Heere immers voor het feit dat hij niet zo slecht is als deze tollenaar. O, wat is dat erg. De Farizeeër kijkt neer op de tollenaar. En hij dankt de Heere dat hij veel beter is dan deze tollenaar. O ja, en dat hij goed is, zal hij de Heere nog wel even vertellen ook. Hoor maar. 'Ik vast twee maal in de week en geef tienden van alles wat ik bezit', zo zegt hij. Dat had de Heere immers vroeger tegen Zijn volk gezegd? Dat deed hij allemaal stipt. Nee, op hem was niets aan te merken...

De Heere wil niet dat wij op andere mensen neerkijken. Wij zijn immers allemaal zondaren? Dat geldt voor jou en ook voor mij, ja, voor alle mensen. De Bijbel zegt immers: 'Er is niemand, die goed doet, er is ook niet tot een toe' (Rom. 3: 12).

Ja, de tollenaar is ook naar de tempel gekomen om te bidden. Misschien dat hij wel hoopte dat niemand hem zou zien. Stilletjes gaat hij de tempel in. En ergens, op een plaats waar niemand hem kan zien, bidt ook hij. Nee, hij gebruikt daarbij niet veel woorden. Hij durft zijn ogen zelfs niet eens omhoog te heffen naar de hemel, maar hij buigt zijn hoofd en terwijl hij dat doet, slaat hij zichzelf op de borst. Hoor, de tollenaar bidt: 'O God, wees mij zondaar genadig.' Meer kan de tollenaar niet bidden. God danken doet hij niet, zichzelf prijzen zoals de Farizeeër doet hij al helemaal niet. Nee, deze tollenaar is zich ervan bewust dat hij voor God een groot zondaar is. Hij weet het: mijn schuld, mijn schuld, mijn grote schuld. Hij weet het dat hij het verdiend heeft om voor eeuwig verloren te gaan. Het enige wat hij kan doen, is de Heere smeken of Hij hem genadig wil zijn, of Hij hem al zijn zonden wil vergeven.

Wij denken misschien wel eens dat de Heere het fijn vindt als iemand mooi kan bidden. Dat de Heere het mooi vindt als iemand lang bidt. Maar uit de gelijkenis van vandaag, want het is een gelijkenis die de Heere Jezus vertelde, een verhaal om de mensen iets te leren, horen we dat iets anders belangrijk is. Waar gaat het in het bidden om? Het antwoord weet je misschien wel: het gaat er om dat het bidden echt, gemeend is. Het gaat er om dat het gebed uit het hart komt!

Laten we nog eens kijken naar het gebed van de Farizeeër. Hij dankte God voor bewaring van bepaalde zonden. Dat is goed om de Heere daarvoor te danken. Maar hij vergeleek zichzelf met andere mensen en ook met de tollenaar en kwam tot de conclusie dat hij toch wel veel beter is dan die andere mensen. Hij vergeet daarbij dat ook hij een zondaar is voor God. Er is immers niemand die zonder zonden is? Maar we horen hem niet bidden om vergeving, we horen hem niet zijn schuld belijden, we horen hem niet smeken om genade. Nee, in plaats daarvan staat hij zichzelf te prijzen. Nee, als hij kijkt naar die verachte tollenaar, dan vindt hij zichzelf toch wel heel erg goed!

Wat denk je nu bij jezelf? 'Ik ben blij dat ik niet ben als die Farizeeër?' Ik hoop het niet, want als je dat denkt, ben je net als die Farizeeër! O, wat leven er ook in onze harten veel verkeerde dingen. Ook wij kijken vaak naar mensen, die in onze ogen grotere zondaren zijn dan wij. Mensen bijvoorbeeld die nooit naar de kerk gaan, mensen die vaak dronken zijn, vloeken of naar plaatsen gaan waar we niet horen te komen, omdat we de Heere daar verdriet mee doen. En misschien denk jij dan ook wel eens: 'Ik ben blij dat ik niet ben zoals die jongen of dat meisje, want...' Nee, zo mag je niet denken, want dan doe je hetzelfde als de Farizeeër. Dan verneder je je naaste en verhoog je jezelf. Dan denk je dat je beter bent dan die ander.

Maar laten dan ook nog eens kijken naar dat korte en eenvoudige gebed van de tollenaar. Het waren maar een paar woorden: 'O God, wees mij zondaar genadig.' Nee, hij verheft zich niet. Hij vernedert zich voor de Heere. Hij heeft een Zaligmaker nodig voor al zijn zonden. Hij heeft een Borg nodig voor zijn grote schuld. Hij smeekt de Heere of Hij hem genadig wil zijn. Dat betekent dat hij de Heere vraagt of Hij hem al zijn zonden wil vergeven, terwijl dat hij dat niet verdient. De tollenaar durft haast niet te bidden, maar wat hij bidt, komt uit zijn hart! En van hem zegt de Heere Jezus dat hij gerechtvaardigd naar zijn huis ging. Dat betekent dat de Heere zijn gebed verhoorde en hem zijn zonden vergeeft. Hij mag met blijdschap weer naar zijn huis gaan. Hij mag het weten: de straf op mijn zonden is betaald. Hij mag het weten: ik ben van al mijn zonden schoongewassen in het bloed van de Heere Jezus.

Ja, als je dat mag weten, ben je echt gelukkig. Maar dan gaat er in je leven ook wat veranderen. Dat heb je de Heere lief boven alles en je naaste als jezelf. Dan ga je een hekel krijgen aan de zonde. Dan ga je leven tot Gods eer!

AFSLUITING

De Heere Jezus wil niet alleen de mensen in Zijn tijd iets leren met deze gelijkenis, maar ook ons. Op wie lijk jij in jouw bidden? Op de Farizeeër, die zichzelf eigenlijk wel goed vond of op die tollenaar, die het wist straf verdiend te hebben, omdat hij gezondigd had? De Farizeeër had geen Zaligmaker nodig, de tollenaar wel. De Farizeeër werd door de Heere verworpen, de tollenaar werd gerechtvaardigd, aangenomen. Ja, het is het één of het ander.

O, ga toch tot de Heere als de tollenaar, belijd je zonden, smee Hem om Zijn genade in jouw leven. Dan mag je het weten: ik ben rechtvaardig voor God, door het geloof in de Heere Jezus, mijn Borg, mijn Zaligmaker!

VERWERKING

- Ga terug naar het bord en zet, in steekwoorden, het gebed van de Farizeeër en de tollenaar naast elkaar. Laat de kinderen de steekwoorden noemen. Bespreek met de kinderen de twee gebeden en let daarbij op de verschillen.
- Het 'Onze Vader' is het volmaakte gebed. De Heere Jezus heeft het ons geleerd. Dit gebed begint met danken en de lofprijzing van God en het eindigt daar ook mee. Hoe is dat met onze gebeden? In het 'Onze Vader' leren we ook wat we de Heere mogen vragen, houdt dat de kinderen voor. De Heere wil ons alles geven wat we voor tijd en eeuwigheid nodig hebben. Betrek hierbij ook de Heidelbergse Catechismus, zoals genoemd in de exegese.

Of gebruik voorbeelden uit het boekje 'Bidden en danken', het Onze Vader uitgelegd aan kinderen door Erna Koemans-Fase.

- De tollenaar ging 'gerechtvaardigd naar zijn huis'. Wat zal dat betekenen voor zijn dagelijks werk? Als de Heere ons rechtvaardigt, uit genade, wat zal dat betekenen in ons dagelijks leven?